



Foto: Mona T Lundemo



RINGERIKE
KOMMUNE

Innhold

Forord	3
Organisasjonskart	4
Status Sykefravær og HMS	5
Kommunens tjenesteområder.....	7
Folkevalgte og revisjon.....	38
Administrasjon og fellestjenester	39
Barnehage.....	7
Grunnskole.....	11
Spesielle tiltak barn og unge	15
Kulturtjenesten	20
Helse og omsorg.....	24
Samfunn.....	32

Forord

Resultatene kommer

Den brede satsingen på kompetansetiltak er videreført gjennom 2018 og Ringerike kommune holder fortsatt stø kurs i forhold til målene om modernisering og fornyelse. I løpet av 2018 har vi kommet langt i det omfattende investeringsprogrammet som ble vedtatt i 2015 og flere store prosjekter er ferdigstilt.

Virksomheten i 2018 bygger på det vedtatte handlingsprogrammet og samfunnsdelen av kommuneplanen for 2015 til 2030. Både handlingsprogrammet og budsjettet bygger videre på de vedtakene og målene kommunestyret har satt for perioden 2017 til 2020.

Strategi og utvikling

Målet om vekst er sentralt i kommuneplanens samfunnsdel og preger naturligvis de vedtatte prioriteringene i for 2018. Som en del av dette ble det opprettet en strategi- og utviklingsavdeling under ledelse av nytilsatt assisterende rådmann.

På denne måten ble kapasiteten økt både til plansaker og til å følge opp kommunale strategier i forhold til blant annet befolkningsvekst og næringsutvikling.

Investering og fornying

Det har vært et stort behov for modernisering og fornying av infrastruktur og bygningsmasse. I tillegg er det gjennomført en omfattende fornying av inventar og utstyr innen helsebygg, barnehager og skoler.

Ved utgangen av perioden for handlingsprogrammet vil det meste av bygningsmassen dermed fremstå som moderne og godt tilpasset effektive tjenester.

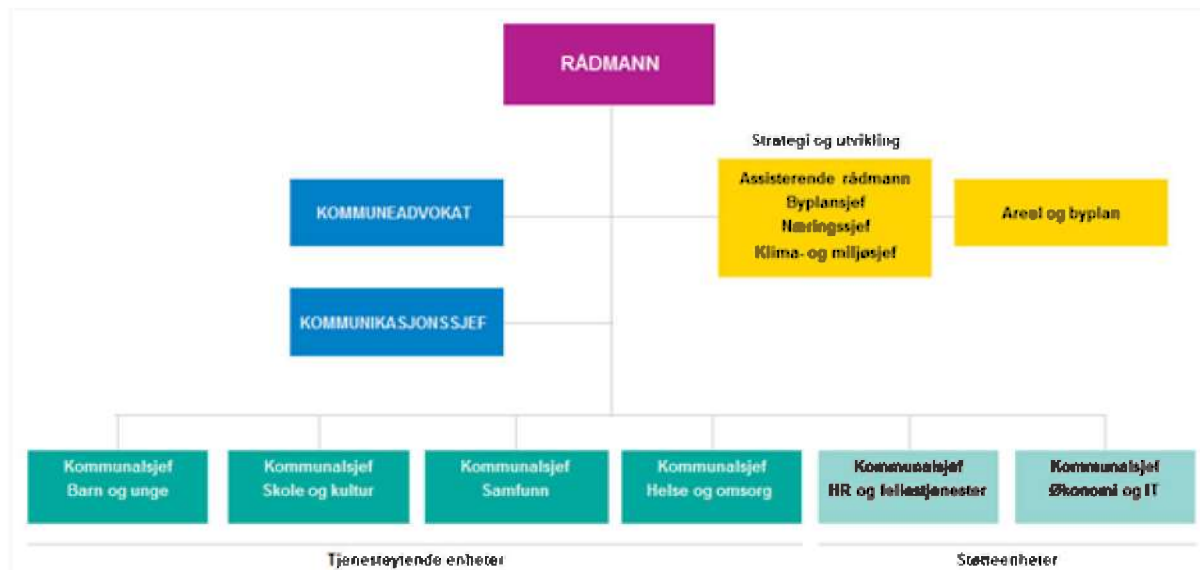
God kontroll og styring

Ved inngangen til 2018 var det god kontroll på driften og på økonomien i Ringerike kommune. De siste års opparbeidelse av et disposisjonsfond gjør kommunen mer robust og bedre i stand til å kunne håndtere uforutsette hendelser.

I 2018 har det vært lagt vekt på å finne en god balanse mellom eksisterende tjenestetilbud og tjenesteutviklingen for å møte endrede behov hos brukerne.

God kontroll og styring er helt avgjørende for å løse utfordringene og det økte tempoet i omstillingen fremover.

Organisasjonskart



Status Sykefravær og HMS

		Totalt 2015	Totalt 2016	Totalt 2017	Totalt 2018
Hele kommunen	Totalt	8,8	8	7,7	8,6
	Egenmeldt	1,1	1	1,1	1
	Korttid	1,7	1,6	1,2	1,3
	Langtid	6	5,4	5,4	6,3
Admin. og fellesutgifter	Totalt	6,5	5,6	5,4	7,9
	Egenmeldt	0,8	1	1	1
	Korttid	0,6	0,9	0,7	0,6
	Langtid	5,1	3,7	3,7	6,3
Barnehage	Totalt	9,8	8,8	7,6	9
	Egenmeldt	1,6	1,4	1,3	1,4
	Korttid	2	1,6	0,9	0,9
	Langtid	6,2	5,8	5,4	6,7
Grunnskole	Totalt	5,7	6,1	5,6	5,9
	Egenmeldt	0,9	0,8	0,8	0,8
	Korttid	1	1,1	0,9	0,7
	Langtid	3,8	4,2	3,9	4,4
Spesielle tiltak barn og unge	Totalt	6,8	7,6	5,9	7,3
	Egenmeldt	1,1	1,2	1,4	1,3
	Korttid	1,8	1,4	0,8	1,1
	Langtid	3,9	5	3,7	4,9
Kulturtjenesten	Totalt	5,2	5	5,2	6,3
	Egenmeldt	0,4	0,7	0,6	0,8
	Korttid	0,4	1,4	0,2	0,5
	Langtid	4,4	2,9	4,4	5
Helse og omsorg	Totalt	12	10,5	10,4	11,3
	Egenmeldt	1,2	1,1	1,1	0,9
	Korttid	2,3	2,1	1,7	1,6
	Langtid	8,5	7,3	7,6	8,8
Samfunn (Tekniske områder)	Totalt	6,1	4,9	4,5	6,6
	Egenmeldt	1	0,9	1,1	1
	Korttid	1,3	1,2	0,7	1,1
	Langtid	3,7	2,8	2,7	4,5

Ringerike kommune har de siste årene hatt en nedgang i sykefraværet og det har vært arbeidet godt med forebyggende arbeid og oppfølging av sykemeldte. På tross av godt arbeid med oppfølging av sykefravær har det totale sykefraværet i 2018 økt fra 7,7 % til 8,6 % sammenliknet med 2017. Det er en økning i alle sektorer og det er spesielt langtidsfraværet som har økt. Tilgjengelig statistikk på enhets- og avdelingsnivå viser som tidligere store forskjeller i sykefravær.

Med utgangspunkt i økningen i sykefraværet i 2018 er det nødvendig å sette i gang nye vurderinger, analyser og tiltak. Kommunen er allerede i dialog med vår bedriftshelsetjeneste, Stamina, om mulig samarbeidsprosjekt med mål om reduksjon innen sykefravær. I tillegg vil det arbeides videre med lederopplæring og kompetanseutvikling for våre medarbeidere.

Ny IA-avtale (inngått 1.1.2019) gir føringer og tydelige anbefalinger i arbeid med sykefravær. Alle virksomheter i Norge er en del av ny IA-avtale og det er definert en overordnet målsetting som er:

Det skal legges til rette for at så mange som mulig kan arbeide så mye som mulig, så lenge som mulig.

Ringerike kommune kommer til å følge opp de nye målsetningene i ny IA-avtale, i samarbeid med vernetjenesten og de tillitsvalgte.

Oppsummering tiltak sykefravær og HMS

Det utarbeides hvert år en samarbeidsplan mellom Ringerike kommune og bedriftshelsetjenesten. Samarbeidsplanen er et verktøy for å planlegge og gi oversikt over de HMS-aktivitetene som bedriftshelsetjenesten skal bistå med. Planen er en del av kommunens HMS-arbeid. I 2018 ble tiltakene gjennomført etter plan.

Av konkrete tiltak som er gjennomført kan det nevnes helsekontroller av ansatte i risikogrupper, grunnopplæring i arbeidsmiljø, bistand til arbeidsmiljøarbeid, bistand til systematisk HMS-arbeid og sykefraværsoppfølging.

Ringerike kommune har et svært godt samarbeid med bedriftshelsetjenesten.

Kommunens tjenesteområder

Barnehage

Tjenesteområdebeskrivelse

Ved utgangen av desember 2018 bestod barnehagesektoren i Ringerike kommune av 11 kommunale barnehager og 17 private barnehager (ordinære- og familiebarnehager).

Visjonen for de kommunale barnehagene er «Fra ord til handling».

Innholdet i barnehagehverdagen utvikles i samarbeid med barnas hjem, og er i tråd med kommunens verdigrunnlag og planer.

Utvikling og utfordringer

Det stilles tydelige krav til barnehagene og at alle lovpålagte krav følges opp. Barnehagemyndigheten gjennomførte tilsyn etter barnehageloven i 2018. Tema for tilsyn har vært implementering av ny rammeplan, og tilrettelegging for barn med særskilte behov.

I Ringerike samarbeider de private og kommunale barnehagene om kompetanse- og kvalitetsutvikling. Felles satsningsområder i 2018 har vært kompetanseløftet «Være sammen», fokus på tema «vold og seksuelle overgrep» og «mobbing».

Kunnskap og kvalitet skal være styrende for utvikling av barnehagene.

Stortinget vedtok en endring av pedagognormen fra og med 1.august 2018. Skjerpet pedagognorm innebærer minst én pedagogisk leder per 7 barn under tre år og minst én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Barnehagene i Ringerike kommune innfridde den endrede pedagognormen fra 1.august 2018.

Det stilles tydelige krav til barnehagene og at alle lovpålagte krav følges opp. Barnehagemyndigheten gjennomførte tilsyn etter barnehageloven i 2018. Tema for tilsyn har vært implementering av ny rammeplan, og tilrettelegging for barn med særskilte behov.

Ringerike kommune oppfylte lovfestet rett til barnehageplass i 2018 for barn født september, oktober og november 2017. For å ha gode prognoser, ble det utarbeidet en barnehage- og skolebehovsanalyse for 2016 – 2030 av Norconsult i Bergen. En oppdatert analyse kom våren 2018.

Viktige begivenheter

Retningslinjer for hvordan mistanke om vold og seksuelle overgrep skal håndteres ble vedtatt i 2016. På bakgrunn av retningslinjene ble det i 2017 opprettet en tverrsektoriell arbeidsgruppe som skulle implementere tiltak mot vold og seksuelle overgrep. Gruppen har fortsatt arbeidet for implementering i 2018. Det ble blant annet arrangert en fagdag med tema «vold og radikalisering». Flere av de kommunale sektorene, andre kommuner, private barnehager, frivillige organisasjoner og politiet deltok på fagdagen.

Alle de kommunale barnehagene i Ringerike kommune deltar i kompetanseløftet «Være sammen» som hadde oppstart høsten 2017, hvor de private barnehagene har vært invitert til å delta.

«Være Sammen» er et kompetanseløft for tidlig innsats og endringsarbeid i barnehagen. Kompetanseløftet er et samarbeid med Stiftelsen «Være sammen» og Universitetet i Stavanger (UIS)), Læringsmiljøsentret. Det har vært gjennomført 4 nettverkssamlinger i 2018.

For å sikre at barn og ansatte i de kommunale barnehagene har tilstrekkelig digitale ferdigheter, er det i samarbeid med skole utarbeidet «Temaplan for digital barnehage- og skolehverdag». Det er kjøpt digitale verktøy til barnehagene.

KOSTRA

	2018	2017	2016
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	12,5 %	13,3 %	13,4 %
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, alle barnehager	149 575	147 113	138 894
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år	86,1 %	84,8 %	86,7 %
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år	97,8 %	97,9 %	97,4 %
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til alle barn med barnehageplass	18,4 %	18,1 %	17,1 %
Korrigerte oppholdstimer per årsverk i kommunale barnehager	12 753	13 195	13 488
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage	44,4 %	44,6 %	43,9 %

Kommentar til KOSTRA-tallene

Indikatoren netto driftsutgifter i barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter viser hvordan kommunens frie inntekter er fordelt til sektoren. Siden 2016 har det vært en reduksjon i underkant av 1 prosentpoeng. Det er lavere enn kostragruppe 13 som ligger på 15,1 prosent, og landet (uten Oslo) på 14,3 prosent.

Netto driftsutgifter pr innbygger i alderen 1-5 år har økt de senere årene. Blant annet påvirkes dette av bemanningsnormen som trådte i kraft august 2018, og at flere barn i barnehagene fikk ekstra ressurser og tiltak innenfor spesial-pedagogisk tjeneste.

Det var flere barn i alderen 1-2 år med barnehageplass i 2018 enn 2017. Det er færre barn i aldergruppen enn tidligere, men flere velger å ha barna i barnehage.

I aldersgruppen 3-5 år har det vært en stabil andel barn i barnehage.

Andelen minoritetsspråklige barn i barnehage har økt med 4,8 prosentpoeng siden 2014. Det har de senere årene vært jobbet med å få barnehage tilbudet kjent for minoritetsspråklige familier.

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Dekningsgrad barnehageplasser	Ringerike har god dekning av plasser til barn i kommunen. Totalt gikk 86,1 % av alle barn i aldersgruppen 1-2 år i kommunen i barnehage. Det var også en god dekning av plasser til barn i aldersgruppen 3-5 år. Totalt gikk 97,8 % av 3-5 åringer i kommunen i barnehage.
Formell kompetanse	
Minoritetsspråklige barn i barnehage	

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	2017 resultat	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Bruker-medvirkning	God brukermedvirkning	Brukerundersøkelse	0	4,7	5,0	Brukerundersøkelsen tar for seg trivsel, brukermedvirkning, respektfull behandling, tilgjengelighet, informasjon og fysisk miljø. Poengskalaen går fra 1 til 6, hvor 1 er dårligst og 6 er best. For de kommunale barnehagene var resultatet på brukerundersøkelsen i 5,0 i 2018.
Dekningsgrad barnehageplasser	Tilstrekkelig barnehageplasser etter brukernes behov	Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år	84,8 %	87,0 %	86,1 %	Andelen barn i aldersgruppen 1-2 år som går i barnehage, økte med 1,3 % fra 2017 til 2018. Totalt gikk 86,1 % av alle barn i aldersgruppen 1-2 år i kommunen i barnehage.
		Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år	97,9 %	98,0 %	97,8 %	Det var god dekning av plasser til barn i aldersgruppen 3-5 år i barnehagene i 2018. Totalt gikk 97,8 % av 3-5 åringer i kommunen i barnehage.
Formell kompetanse	Oppnå tilfredsstillende andel fagarbeidere.	Andel fagarbeidere	0,0 %	25,0 %	23,4 %	Resultatet viser andel fagarbeidere i både kommunale og private barnehager i 2018. Det ble i 2018 gjennomført eksamensforberedende kurs for assistenter i

Årsrapport2018

Overordnet mål	Mål	Indikator	2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
						kommunale barnehager i barne- og ungdomsarbeiderfaget. En del av disse har avlagt fagprøve i løpet av 2018. Flere har meldt seg opp til fagprøve i 2019.
Minoritetsspråklige barn i barnehage	Øke andelen minoritetsspråklige barn i barnehagen	Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år	72,1 %	75,6 %		Tallene frigis først 15. juni. Det er derfor ingen oppdatert informasjon om denne indikatoren til årsrapporten.

Grunnskole

Tjenesteområdebeskrivelse

I Ringerike er det 14 kommunale barne- og ungdomsskoler samt Læringssenteret for voksne. Handlingsplanen «Sammen skaper vi Ringeriksskolen» har fokus på at elevene skal oppleve mestring og et godt læringsutbytte i et inkluderende, godt læringsmiljø.

Utvikling og utfordringer

I 2018 viser resultatene at elevenes prestasjoner er nær gjennomsnittet for landet og at trivselen i skolene er god. Gjennomføring av Handlingsplan for Ringeriksskolen er godt i gang, det samme gjelder prosjektet «Digital barnehage- og skolehverdag». Ny barneskole i Hønefoss Sør, Benterud skole, er ferdigstilt og bygging av nye Ullerål skole har startet.

Mål

Målene for grunnskolen var i 2018 knyttet til elevenes læring og trivsel. Elevene skal prestere på linje med landet for øvrig på nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk. Det er og et mål å øke elevenes gjennomsnittlige grunnskolepoeng og fortsatt ha høy score på trivsel og lav på opplevd mobbing.

På de nasjonale prøvene i lesing, regning og engelsk i 2018 ligger resultatene for 8. og 9. trinn på fylkes- og landsgjennomsnittet. På 5. trinn er resultatene fortsatt litt under landsgjennomsnittet. I 2018 var gjennomsnittet for grunnskolepoeng 40,9, en oppgang i forhold til 2017. Landsgjennomsnittet er 41,7.

Elevundersøkelsen viser at elevene på Ringerike scorer over landsgjennomsnittet på spørsmål om trivsel og motivasjon, bortsett fra på 10. trinn der trivsel ligger litt under landsgjennomsnittet. Den viser videre at elevene i Ringerike i 2018 melder om mobbing på et noe høyere nivå enn fylket og landet for øvrig. På 10. trinn er det i Ringerike en stor nedgang i andel elever som melder om mobbing sett i forhold til 2017.

Utvalgte resultater

- *På de nasjonale prøvene er elevenes prestasjoner er nær gjennomsnittet for landet.*
- *Elevundersøkelsen viser at trivsel og motivasjon i skolene er bedre i Ringeriksskolen enn gjennomsnittet for landet.*
- *På 10. trinn er det fra 2017 til 2018 en nedgang på hele 3,7 % i andel elever som melder om mobbing.*
- *Gjennomføring av Handlingsplan for Ringeriksskolen er godt i gang.*
- *1 500 elever har tatt i bruk Chromebook gjennom prosjektet «Digital barnehage- og skolehverdag».*
- *Ny barneskole i Hønefoss Sør, Benterud skole, er ferdigstilt.*
- *Bygging av nye Ullerål skole er startet.*

Viktige begivenheter

Det har vært en nedgang i antall elever i 2018. Sist høst var det 3 266 elever i de kommunale grunnskolene.

8,1 prosent av elevene i Ringerike mottok spesialundervisning høsten 2018 mot 7,8 prosent i landet for øvrig. Det er et mål at flest mulig elever skal få utbytte av den ordinære opplæringen.

I handlingsplanen «Sammen for Ringeriksskolen» er hovedmålet å sikre en helhetlig opplæring fra 1. til 10. trinn, som blir tilrettelagt i et raust og støttende læringsmiljø der de opplever mestring og utvikling både faglig og sosialt.

Hovedsatsningen for inneværende skoleår er «Språkløyper», en nasjonal satsing på lesing og skriving som grunnleggende ferdighet.

Temaplan for digital barnehage- og skolehverdag har som mål å fremme læring ved bruk av digitale verktøy innen alle fagområder. Kompetansebygging innen IKT er et satsningsområde og alle elever og pedagoger får i perioden 2017-2019 sin egen Chromebook.

Også i 2018 har lærere deltatt på statlige kompetansehevende tiltak. 13 lærere deltar på regional videreutdanning i norsk 1-7. Elleve lærere tar 30 studiepoeng i henholdsvis matematikk, norsk, naturfag, spansk og andrespråks-pedagogikk. Ni lærere har stipendordning, 15 lærere har delvis permisjon med lønn fra lærerjobben.

Ved skolestart i august ble det arrangert felles kursdag for alle lærere i skolen hvor hovedtemaet var fagfornyelsen i forbindelse med ny læreplan og IKT. SFO-ansatte hadde eget kurs om «Young happy minds», et opplegg som er utarbeidet for bedre kvalitet i skolefritidsordningen. I november ble det arrangert fagdag med ti ulike kurs hvor ansatte meldte seg på ut fra interesse.

Nye Benterud skole er ferdigstilt, den ble tatt i bruk i januar 2019. Bygging av nye Ullerål skole startet sommeren 2018.

Vang skole fikk fornyet inventar til skolestart i august 2018.

Læringscenteret for voksnes flyktningeavdeling bosatte 36 flyktninger, i tråd med kommunestyrets vedtak og IMDI sin anmodning. I tillegg ble to enslige mindreårige asylsøkere bosatt og en person ble bosatt gjennom familiegjenforening.

Læringscenteret hadde en svak nedgang i deltakertall i undervisning og introduksjonsprogram.

KOSTRA

	2018	2017	2016
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), per innbygger 6-15 år	82 597	79 996	76 083
Netto driftsutgifter til skolelokaler (222), per innbygger 6-15 år	17 210	13 831	14 718
Netto driftsutgifter til skoleskyss (223), per innbygger 6-15 år	2 992	2 854	2 817
Elever per kommunal grunnskole	233	237	230
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10. års trinn	14,8	14,5	14,3
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	8,1 %	8,2 %	7,6 %
Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring	97,5 %	95,8 %	98,0 %
Antall elever i kommunal SFO	794	869	862
Antall elever i kommunale grunnskoler	3 266	3 321	3 218

Kommentar til KOSTRA-tallene

Elevtallet i kommunale skoler har gått noe ned i forhold til 2017. Driftsutgiftene per innbygger 6-15 år er fortsatt lavere enn sammenlignbare kommuner.

Det er i regnskapet gjort avskrivninger på skolebygg med 19,1 mill kroner i 2018, mot 12,7 mill i 2017. Dette er hovedårsaken til at *netto driftsutgifter til skolelokaler per innbygger 6-15 år* er vesentlig høyere i 2018 enn i 2017. Foruten avskrivninger på skolebygg, har det vært økte utgifter til leie av lokaler, strøm, fyring og vedlikehold i 2018.

Ut over dette er det små endringer fra 2017 til 2018.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Bruker-medvirkning	Elevundersøkelsen - trivsel, mestring, mobbing, elevdemokrati og medvirkning samt støtte hjemmefra.	Elevunders. 10. trinn - Andel elever som har opplevd mobbing 2-3 ganger i måneden eller oftere (pros	2,6	4,5	7,6	
		Elevunders. 10. trinn - Elevdemokrati og medvirkning	3,3	3,4	3,1	
		Elevunders. 10. trinn - Mestring	4,0	4,1	3,9	
		Elevunders. 10. trinn - Støtte hjemmefra	4,0	4,1	3,9	
		Elevunders. 10. trinn - Trivsel	4,2	4,5	4,1	
		Elevunders. 7. trinn - Andel elever som har opplevd mobbing 2-3 ganger i måneden eller oftere (prose	3,1	4,0	7,5	
		Elevunders. 7. trinn - Elevdemokrati og medvirkning	4,0	4,0	3,8	
		Elevunders. 7. trinn - Mestring	4,1	4,2	4,0	
		Elevunders. 7. trinn - Støtte hjemmefra	4,4	4,5	4,4	
		Elevunders. 7. trinn - Trivsel	4,5	4,6	4,4	
Omfang på tjenester tilpasset brukernes behov	Alle skolebygg i kommunen er godkjent.	Andel godkjente skolebygg	64,0 %	80,0 %	64,0 %	Veien skole mistet godkjenning i 2018. Det vil sommeren 2019 bli installert nytt ventilasjonsanlegg.

Årsrapport2018

Overordnet mål	Mål	Indikator	2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Tilstrekkelig kvalitet	Grunnskolepoeng - målet er å heve gjennomsnittlig grunnskolepoeng.	Grunnskolepoeng	41,0	41,5	40,9	
	Nasjonale prøver: målet er at Ringerikselevene skal ligge over landsgjennomsnittet med henhold til mestringsnivå i lesing, regning og engelsk.	Nasjonale prøver 5. trinn: Lesing	48,0	50,0	49,0	
		Nasjonale prøver 5. trinn: Regning	49,0	50,0	48,0	
		Nasjonale prøver 8. trinn: Lesing	50,0	50,0	50,0	
		Nasjonale prøver 8. trinn: Regning	49,0	51,0	49,0	
	Redusere andel elever med spesialundervisning	Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	8,1 %	7,0 %	8,1 %	

Spesielle tiltak barn og unge

Tjenesteområdebeskrivelse

Alle tjenester for barn og unge fra 0-23 år er organisert i sektor Barn og unge. Formålet er å øke kvaliteten gjennom samhandling og samordning av tjenester og kompetanse.

Sektorens overordnede mål er å se barns læring, mestring og selvhjulpenhet i et livslangt perspektiv. De kommunale tiltakene settes i stadig større grad sammen på tvers av både sektorer og tjenester. På den måten nås flere bedre og tidligere.

De fleste barn og unge i Ringerike har en trygg og god oppvekst. Allikevel finnes det barn og unge som har utfordringer i oppvekst- og livssituasjon. Dette henger sammen med kommunens folkehelseprofil.

Utvikling og utfordringer

Avlastning, barnebolig og utvidet skole- og barnehagetilbud

Fra høsten 2018 overtok sektor Helse og Omsorg boligen i Hvelven 87. To av brukerne som tidligere bodde i Hvelven 87, flyttet da til nyetablert barnebolig i Færden 29.

23 barn hadde avlastning i institusjon på Austjord. 30 barn hadde privat avlastning. Austjord administrerte også et helhetlig helsetilbud i hjemmet. Seks barn hadde hele sitt skoletilbud ved Austjord, og en elev hadde deler av sitt tilbud der. Ett barn hadde barnehagetilbud ved Austjord to dager i uken. I 2018 solgte kommunen en skoleplass og et avlastningstilbud til Hole kommune. Det ble solgt en skoleplass, et barnehagetilbud og to avlastningsplasser til Jevnaker kommune. Buskerud fylkeskommune kjøpte to skoleplasser for videregående skole.

Forebyggende helsetjenester

Helsestasjon og skolehelsetjenesten

Det var betydelig flere ansatte i kommunen som i 2018 takket ja til influensavaksinering samt andre yrkesrelaterte vaksiner. Andelen ansatte som tok influensavaksine doblet seg fra 2017 til 2018, totalt tok 248 ansatte vaksinen. I samarbeid med Flyktningetjenesten begynte en helsesykepleier og en flyktningskonsulent på utdanning i Flex-Id (et bevisstgjøringskurs for ungdommer med krysskulturell oppvekst). Det blir arrangert grupper for å styrke identitetsfølelse hos ungdommer med to kulturer. Gruppen som får tilbudet, er ungdommer på Læringscenteret.

En ansatt i enheten styrket kompetansen i foreldreveiledning, De Utrolige Årene (DUÅ), slik at det er nå fem ansatte med denne kompetansen.

Det er utviklet to kurs med til sammen 24 foreldre, både for førskolebarn og skolebarn. Enheten ble tildelt prosjektmidler for å styrke helsetjenesten på Hov- og Veienmarka ungdomsskole, hvor det har blitt gjennomført Tankeviruskurs (mestringskurs om hvordan tankene og oppmerksomheten påvirker humøret og handlingene dine) for 10. klasse. Seksualundervisning ble flyttet fra ungdomsskolene til Ungdoms-helsestasjonen. Det ble også gjennomført fem temakvelder for ungdom.

Ergo- og fysioterapeutene søkte midler fra helsedirektoratet for styrking av tjenesten med tre stillinger. Tjenesten har doblet tilstedeværelsen på helsestasjonen. Det har blitt arrangert "Aktiv Skolevei" ved flere skoler for å stimulere til økt aktivitetsnivå. Ergoterapeutene har sammen med Heradsbygda barnehage gjennomført et finmotorisk prosjekt – «Superklubben», for skolestarterne. Videre ble

det gjennomført en stor kartlegging av fysisk aktivitet og kosthold i alle de kommunale barnehagene. Resultatet av prosjektet blir lagt frem våren 2019.

Folkehelse

Frisklivssentralen er en helsefremmende og forebyggende helsetjeneste. Målgruppen er de som har økt risiko for, eller som har utviklet sykdom og trenger støtte til å endre levevaner og mestre helseutfordringer. Det har blitt gjennomført kurs i tobakksavvenning. I samarbeid med Hole og Jevnaker er det blitt gjennomført søvnkurs, "Sov godt". I samarbeid med NAV ble det etablert kurstilbud i belastningsmestring («KIB») og «Tankevirus». Frisklivssentralen avholdt kurs i mestring av nedstemthet og depresjon («KiD») og kostholdkurset «Bra Mat for bedre helse». Det var god oppslutning rundt kursene og temaundervisningene og vi opplevde en økning i individuelle veiledninger og henvisninger ved sentralen - totalt 150 deltakere i 2018.

Enslige mindreårige flyktninger

Avdelingen har ansvar for oppfølging av de enslige mindreårige flyktningene som ble bosatt fra 2016 – 2018. Enheten begynte en nedbemanningsprosess i 2018, med bakgrunn i kommunestyrevedtak fra desember 2017 om å ikke bosette flere enslige mindreårige flyktninger. Avdelingen er nå organisert under Forebyggende helsetjenester barn & unge/Folkehelse. Etter nedbemanningsprosessen består avdelingen av seks ansatte som følger opp og veileder 18 ungdommer som bor i egne boliger. Enheten holder til i Elling M. Solheimsvei og har åpent hus for ungdommene flere ettermiddager og kvelder i uken.

Barnevernstjenesten

Barneverntjenesten har hatt en økning i antall meldinger fra 2017 (305) til 316 i 2018. Det er en stabil mengde meldinger som omhandler vold/seksuelle overgrep. I 2017 kom det 66 meldinger, og i 2018 var det 67 meldinger. Barnevernstjenesten mistenker fremdeles store mørketall, men mener at blant annet tettere besøk og kontakt med skole og barnehage vil redusere disse mørketallene på sikt.

Det er gjennomført tiltak som skal bidra til positiv endring i familiene, og gi større faglig trygghet for ansatte i tjenesten. Det er utdannet 10 Circle Of Security (COS) veiledere, og fem ansatte har fullført kurs i "barnesamtalen". Tiltakene benyttes i foreldreveiledning som gis individuelt eller i grupper. Barneverntjenesten har deltatt i tverrsektorielt prosjektarbeid som har hatt som mål å heve kompetansen om vold og seksuelle overgrep, og ser direkte resultat av dette arbeidet med 10 nye saksbehandlere som har blitt kurset i håndtering av traumebevisst omsorg.

Barnevernstjenesten nasjonalt og lokalt har vært utsatt for et stort fokus fra nyhetsmedier og sosiale medier. Rutiner for netthets ble politisk vedtatt i 2018, og flere saker har blitt anmeldt til politiet.

Barneverntjenesten har etablert et ressursteam som skal bidra til at flere får hjelp tidligere. Tjenesten ønsker å utføre tiltakene selv, for å redusere antall plasseringer utenfor hjemmet.

Barneverntjenesten har hatt oppmerksomhet på endringsarbeid i organiseringen, både for brukere og ansatte.

Barnevernvakten, som ble startet opp som prosjekt i 2017, har bidratt til at barneverntjenesten har et døgnåpent tilbud, i tillegg til at ansatte i barneverntjenesten har fått redusert ettermiddag- og kveldsarbeidet. Dette fører til større tilstedeværelse på dagtid.

Barnevernstjenesten deltar i «Aktiv i skole» som er et lavterskeltilbud for ungdom i videregående skole og i ungdomsteamet på NAV. Tjenesten deltar i ressursgruppen i prosjektet for lavinntektsfamilier. Vi har fortsatt det tette samarbeidet med skole og barnehage, som har vært et fokusområde de siste årene for å komme inn så tidlig som mulig i saker.

Spesialpedagogisk tjeneste (SPT)

Det er fremdeles en økning i antall henviste saker til SPT. Som i foregående år er det anmodet fra tjenesten at barnehagene og skolene henviser saker på systemnivå og så tidlig som mulig. Dette har bidratt til at både PPT og spesialpedagogisk team /Tidlig innsatsteam (Tit) har i større grad fått veiledet i forkant av henvisninger. Likevel er det en økning på ca. 7 % totalt i henvisninger på spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning. Saker fra barnehagene har gått noe ned (fra 46 til 42 nye saker), mens skolene har henvist mer i 2018 enn i foregående år (fra 138 til 156 nye saker).

KOSTRA

	2018	2017	2016
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten	13 515	14 556	11 384
Tiltak i alt. Andel barn med barnevernstiltak i løpet av året	4,6 %	5,1 %	4,9 %
Netto driftsutgifter til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste, kroner pr. innbyggere 0-20 år	3 064	3 054	2 486
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten	2 273	2 230	1 989

Kommentar til KOSTRA-tallene

Flere av tjenestene innenfor spesielle tiltak barn og unge rapporteres i KOSTRA-sammenheng sammen med grunnskole, helse og omsorg eller barnehage. Vi velger derfor å se spesielt på barnevern og kommunehelsetjenesten i dette kapitlet.

Det var i 2018 en reduksjon i netto driftsutgifter pr innbygger i aldersgruppen 0-17 år. Ringerike har hatt høye driftsutgifter til denne tjenesten sammenlignet med andre kommuner og kostragruppe 13. Blant annet skyldes dette at Ringerike har hatt en høyere forekomst av levekårsutfordringer enn sammenligningskommunene og kostragruppen. Ringerike har også bosatt enslige mindreårige flyktninger som vi ser gjorde et utslag på driftsutgiftene fra 2016. I 2018 har enheten for enslige mindreårige flyktninger vært gjennom en omstillingsprosess, og dette vil blant annet være en av årsakene til at indikatoren viser en reduksjon i 2018.

KOSTRA har i 2018 gjort noen endringer i indikatorstrukturen for området "Barnevern". Det er derfor valgt å se på en ny indikator for andel barn med barnevernstiltak. Indikatoren i tabellen ovenfor viser tiltak i alt (hjelpetiltak og omsorgstiltak). Andelen barn med barnevernstiltak gikk ned i 2018. Andelen er noe høyere enn gjennomsnittet i kostragruppe 13 og landet uten Oslo, men også andelen i kostragruppa (3,8 %) og landet uten Oslo (4,2 %) har gått noe ned i 2018.

Totalt mottok barnevernet 336 meldinger i 2018, hvor 75 % av disse gikk til undersøkelse. Målt mot antall barn med undersøkelse eller tiltak, har Ringerike 20,2 årsverk å fordele disse sakene på. Tidligere

har Ringerike hatt færre årsverk å fordele saker på enn det landsgjennomsnittet, kostragruppe 13 og sammenligningskommuner har hatt. I 2018 ligger Ringerike noe høyere enn kostragruppen og landet (uten Oslo), men på omtrent samme nivå som Gjøvik.

I 2017 prioriterte kommunen ressurser til helsestasjon- og skolehelsetjenesten. Det har vært liten endring i netto driftskostnader i tjenestene pr innbygger i alderen 0-20 år. Antallet innbyggere i aldersgruppen har gått noe ned det siste året, men det er kun en liten endring på 0,3 %.

Netto driftsutgifter til kommunehelsetjenesten målt per innbygger har økt med 43 kr siden 2017. Ringerike ligger 605 kr lavere enn landet uten Oslo, 264 kr lavere enn kostragruppe 13, og 668 kr lavere enn Drammen kommune. Sammenlignet med Gjøvik ligger Ringerike 307 kr lavere.

Status målsettinger

- Dekningsgrad barnevernstiltak i forhold til innbyggertall 0-17 år
- God ressursutnyttelse
- Redusere behovet for langvarige eller permanente tilbud fra barnevernet

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Dekningsgrad barnevernstiltak ift. innebyggertall 0-17 år	Tidlig innsats	Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	5,3 %	5,5 %	4,8 %	Rettelse av indikator: Indikatoren viser andel barn i barnevernet, korrigert for behov. Andelen barn i barnevernet er gått noe ned i 2017. Dette vil gi et positivt utslag på nøkkeltallets resultat. Barnevernet har de senere årene hatt som mål å snu ressursbruken fra sent til tidlig i barnets livsløp. En positiv reduksjon i andelen barn i barnevernet kan være et resultat av innsatsen på tidlig innsats.
God ressursutnyttelse	Effektiv arbeidsflyt	Andel undersøkelser med	98,0 %	98,0 %	93,0 %	Det har vært en nedgang i saksbehandlingstid under

Årsrapport2018

Overordnet mål	Mål	Indikator	2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
		behandlingstid innen 3 måneder				tre måneder. Resultatet er allikevel godt over gjennomsnittet i landet (uten Oslo). Landet uten Oslo har et gjennomsnitt på 88 % av alle undersøkelser som behandles innen 3 måneder. I følge lov om barneverntjenester skal undersøkelser gjøres senest innen tre måneder.

Kulturtjenesten

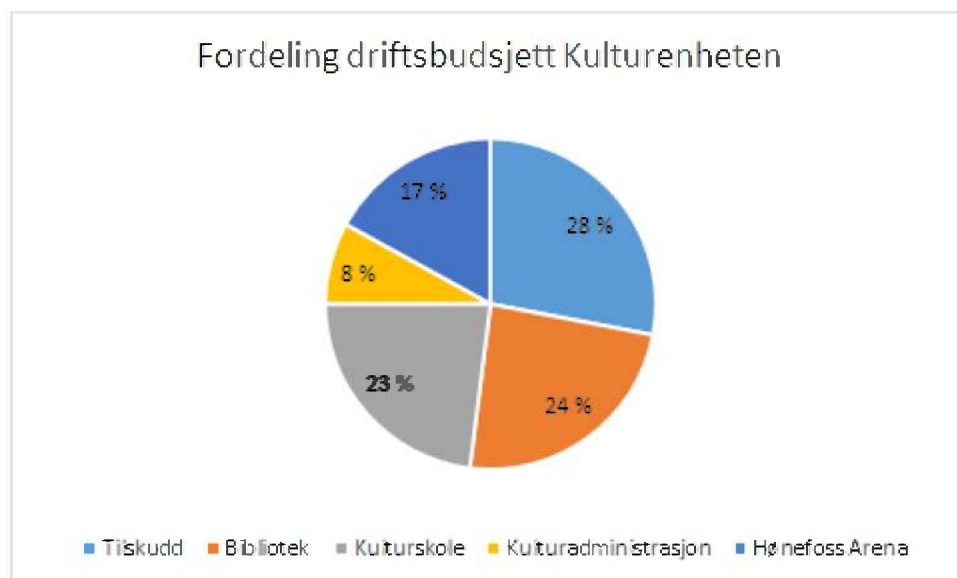
Tjenesteområdebeskrivelse

Ringerike kommune skal legge til rette for et aktivt og mangfoldig kulturliv. Vi skal sikre innbyggernes mulighet for aktiv deltagelse og utøvelse av kultur, idrett og frivillighet. Dette gjøres både direkte og indirekte. Direkte gjennom drift og utvikling av Kulturskole, bibliotek, kursing, opplæring og opplevelser for barn, unge og voksne; samt indirekte gjennom tilskudd til organisasjoner, arrangører og arealer både innen kultur, idrett og friluftsliv.

Ringerike kommune har en visjon om at det hos oss skal være «Kultur for alle». For å gi kultur til alle må tilbudet i kommunen være variert, tilgjengelig og mangfoldig.

Kulturenheten består av avdelingene Kulturskole, Bibliotek og Kulturadministrasjon. Enheten hadde i 2018 22,5 årsverk. Disse fordeler seg på Bibliotek: 9,4 årsverk, Kulturskolen: 10,2 årsverk og Kulturadministrasjonen: 2,9 årsverk.

Driftsbudsjettet i 2018 var på 27,5 millioner, og fordelt slik:



Kulturskolen

Kulturskolen underviser i kunstfag, musikk, visuell kunst, teater, film og dans.

I tillegg har kulturskolen i 2018 hatt gratis kulturopplæring på skolene gjennom prosjektene «Splash», «Korps i skolen» og musikk/drama i Velkomstklassen, samt drevet Språkkafe på Biblioteket. Undervisningen foregår både i Kulturskolens lokaler i Hønefoss Sentrum og ute på skoler i kommunen. Totalt har 372 elever fått kulturskoleundervisning, 240 elever har fått korpsopplæring i skolen og 263 voksne fra 49 nasjoner har deltatt en eller flere ganger på språkkafé.

Biblioteket

Biblioteket har sitt hovedbibliotek i Hønefoss Sentrum, filialer på Sokna og Nes, samt driver Fengselsbibliotek på Ringerike Fengsel. Både Hovedbiblioteket og Sokna bibliotek er Meråpent, med fri

tilgang for publikum utenom bemannet åpningstid. 1 230 personer hadde tegnet meråpent-avtale i 2018, godt over målet.

Biblioteket huser en rekke arrangementer, både gjennom å fasilitere andres tiltak og produsere egne arrangementer. I 2018 hadde biblioteket 186 arrangementer med 3 406 deltagere.

Biblioteket benyttes aktivt av alle deler av befolkningen, og har et utstrakt samarbeid med ulike kompetansemiljøer for å sikre et kvalitativt godt og variert innhold.

Kulturadministrasjonen

Kulturadministrasjonen forvalter tilskudd, idrettsflatene og produserer kulturaktiviteter for barn, unge, voksne og eldre.

Gjennom Den kulturelle skolesekken og Den kulturelle spaserstokken får alle barn, unge og eldre mulighet til å oppleve profesjonell kunst og kultur. Ung Kultur Møtes (UKM) er et åpent kulturarrangement for ungdomskultur, Internasjonalt KulturArrangement Ringerike (IKAR) arbeider med kulturelt mangfold og deltagelse. Kulturenheten har prosjektledelse i oppgradering av kulturminnet Riddergården, arbeider med Pilegrimsled, turskiltprosjekter og er aktiv samarbeidspart for Idrettsrådet i kommunen. Vi forvalter 5 idrettsflater fordelt på 3 lokaliteter, i tillegg leies skolenes gymsaler ut. Det er fullt belegg på idrettsflatene.

Svært mange av Kulturenhetens prosjekter og tiltak realiseres gjennom samarbeid internt og eksternt. Både med offentlige, frivillige og private aktører.

Utvikling og utfordringer

Kultur er livskvalitet

Kulturaktiviteter i Ringerike kommune realiseres av frivillige, organisasjoner, næringsaktører og offentlige aktører. Det å delta i kultur-, idrett- og frivilligaktiviteter har stor betydning for det enkelte menneskets livskvalitet og folkehelse. Deltagelse forebygger utenforskap, bidrar til meningsutveksling og meningsfullhet. Kommunen har en viktig rolle i å legge til rette for organisasjonsliv, idrett og kultur, samt utforske muligheter for uorganisert fritid og sosiale møteplasser.

Rapporter på frivillighet og organisasjonsmedlemsskap og kulturaktiviteter viser høy deltagelse blant velstående, høyt utdannede innbyggere. Innbyggere med lav utdanning og lav inntekt deltar i mindre grad. Dette gjelder uavhengig av etnisitet. Ungdom deltar mindre enn før i organiserte aktiviteter.

Rapportene peker på ulike årsaker til den segregerte deltagelsen. Sosiale/etablerte fellesskap, økonomi, og tradisjon/arv kan være med på å opprettholde skillene. Frivillig.no rapporterer om at de fleste som rekrutteres til frivilligheten rekrutteres av venner og allerede er frivillig i andre sammenhenger.

Kultur, idrett og frivillighet har en stor betydning for folks helse og livskvalitet. Derfor er det et svært viktig fokus for Kulturenheten å prioritere tiltak som ivaretar flere befolkningsgrupper, som legger til rette for ulike kulturuttrykk, og som sikrer alles rett til deltagelse.

Det er også slik at Ringerike kommune prioriterer kultur, idrett og frivillighet lavt i drift og investering. Dette gjør at vi realiserer tiltak i stor grad gjennom utradisjonelle driftsformer og ekstern prosjektfinansiering. Gjennom denne måten å jobbe på får vi utforsket og testet ulike tiltak.

Utvalgte resultater

Ringerike kulturskole er, som 1 av 3 norske kulturskoler, deltager i et skandinavisk kulturskoleutviklingsprogram i regi av Kulturrådet, Nordisk Ministerråd og Kulturskolerådet. «Kulturskolen som inkluderende kraft i lokalsamfunnet (KIL)». 10 utvalgte kulturskoler deltar i samarbeidet. Ringerike Kulturskole har gjort seg bemerket gjennom bl.a. prosjektet «Splash», og har blitt invitert til å presentere prosjektet i Larvik og Stockholm.

KulturPopUp 2 –Kulturenhetens åpne kontor og kulturarena, januar-september 2018. I samarbeid med Ringerike Kultursenter kunne Kulturenheten tilby en åpen arbeidsplass, gratis visningsarena og åpne kurs. I perioden ble det holdt over 50 arrangementer, både med kulturenheten som arrangør og med foreninger og ildsjeler som arrangører. Prosjektet ble realisert gjennom fri bruk av lokaler, omfordeling av arbeidsoppgaver og tett samarbeid med interne og eksterne aktører.

Biblioteket deltok i 2018 i den nasjonale og digitale Sommerles-kampanjen for første gang – Det var god interesse og deltakelse lokalt. 260 sommelesere leste hver i snitt 8,4 bøker. –Totalt ble 2 178 bøker lest i perioden.

Hovedbiblioteket fikk i 2018 en scene med lyd og lysutstyr til arrangementene. Scenen ble finansiert gjennom eksterne prosjektmidler fra Nasjonalbiblioteket.

KOSTRA

	2018	2017	2016
Netto driftsutgifter for kultursektoren (kroner per innbygger)	2 032	1 214	1 021
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger	52	41	40
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger	241	230	236
Netto driftsutgifter til kommunale idrettsbygg per innbygger	814	492	489
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger	227	177	177
Elever i kommunens kulturskole	268	229	223

Kommentar til KOSTRA-tallene

Det er i regnskapet gjort avskrivninger på kommunale idrettsbygg med 11,7 millioner kroner i 2018, mot 2,9 millioner i 2017. Det er også avsatt 6,2 millioner kroner til overføring til Ringeriksbadet (mva-krav) i 2018, i 2017 var det ingen slik avsetning. Disse to postene er hovedårsaken til at *netto driftsutgifter for kultursektoren* totalt er vesentlig høyere pr. innbygger enn i 2018 enn i 2017.

Det er utbetalt noe høyere tilskudd til aktivitetstilbud til barn og unge i 2018, i forhold til i 2017.

Foruten avskrivninger på kommunale idrettsbygg, har det vært økte utgifter til strøm, fyring og renholdstjenester i 2018.

Det ble i 2018 igangsatt nye tilbud i kulturskolen som har ført til flere elever og høyere lønnsutgifter, enn i 2017. Brukerbetalingen har vært noe lavere enn forventet i 2018.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Bruker-medvirkning	God brukermedvirkning i kulturskolen	Andel gjennomførte elevsamtaler	87,0 %	86,0 %	86,0 %	
God ressursutnyttelse	Øke antall brukere med "Meråpent-avtale"	Antall brukere med "Meråpent-avtale" - ny indikator 2017	720	900	1230	
Tilstrekkelig kvalitet	Øke antall elever i kulturskolen, målt i prosent av antall barn i grunnskolealder.	Antall barn	6,7 %	10,0 %	11,0 %	Hvis man regner med elever i korps i skolen blir tallet 18%.
	Øke fagtilbudet i kulturskolen	Antall fag	2	4	5	

Helse og omsorg

Tjenesteområdebeskrivelse

Helse og omsorgstjenestene omfatter hjemmetjenester, rus- og psykiatritjenester, institusjonshelsetjenester, interkommunal legevakt, helsetjenester i fengsel og transittmottak, krisesenterdrift, miljørettet helsevern, sentralkjøkken, sosiale tjenester organisert i NAV, tildelingskontor og boligkontor.

Utvikling og utfordringer

2018 har helse og omsorgssektoren i Ringerike kommune hatt stort fokus på kompetansebygging både blant medarbeidere og ledere. I tillegg har stipendordninger blitt innvilget for å kunne motivere til relevant høyere utdanning samt aktuell videreutdanning.

Ringerike kommune har forholdsvis høye utgifter til økonomisk sosialhjelp. I 2018 er det satset på økt bruk av startlån, etablering av aktivitetstilbud for unge på sosialstønad og forsterket innsats mot lavinntektsfamilier. Dette for å kunne snu trenden og øke muligheten for selvhjulpenhet i et langsiktig perspektiv.

Ringerike kommune bygger for fremtiden og det er flere store byggeprosjekter som er blitt vedtatt i 2018. Et nytt omsorgssenter «Nye Heradsbygda omsorgssenter» skal stå klart til bruk i 2021, nye og litt mindre omsorgsboligkompleks skal stå klart i området rundt Hov gård i 2021. Intensjonsavtalen med Vestre Viken om ny legevakt ble inngått i 2018 og planleggingsfasen har vært preget av samarbeid og hensiktsmessige løsninger for begge parter.

I løpet av 2018 har alle lederne i helse og omsorg i Ringerike gjennomført et studium i økonomistyring og kvalitetsledelse.

Lederne i helse og omsorg har i 2018 utført en stor jobb for å tilpasse seg rammene. Samtidig har de utviklet tjenestene, lagt til rette for økt kompetanse hos sine medarbeidere, arbeidet med tettere samarbeid og samhandling mellom enhetene og andre sektorer, sørget for kompetansedekning i driften, sikret gode dialoger i hverdagene med tillitsvalgte og verneombud, drevet utviklingsprosjekter og alle har bidratt til utvikling av eget lederteam.

Viktige hendelser

Nye Heradsbygda omsorgssenter

I løpet av 2018 har planleggingen resultert i politisk vedtak om byggestart i 2019 med antatt ferdigstillelse i 2021. Omsorgssenteret består av 64 omsorgsboliger fordelt på åtte boliggrupper med åtte beboere i hver gruppe. I tillegg vil det bli et dagsenter med plass til inntil 20 brukere, lokaler for hjemmebaserte tjenester, parkeringsanlegg samt garderober, arealer for avfallshåndtering og skittentøy, lager og kjølekapasitet i kjeller.

Husbankens krav/ønsker om å unngå institusjonspreg er godt ivaretatt, samtidig som ansattes behov for effektiv logistikk og kommunikasjon/transportveier er hensyntatt. Bygningen skal framstå som et hyggelig sted å bo, oppholde seg og arbeide.

Ny legevakt

Kommunestyret har vedtatt at ny legevakt skal etableres i nybygg i sykehusets umiddelbare nærhet, når dagens leieavtale utgår. I den valgte løsningen er legevakten i 1. etasje og ambulansesentralen i underetasjen.

Det er ingen vesentlige usikkerheter i prosjektet med tanke på økonomi. Planer fremkommet i forprosjektet er langt fremskredne og godt forankret i brukergrupper og styringsgruppe hvor ledelsen fra Vestre Viken helseforetak og Ringerike kommune har deltatt.

Hov øst

Etableringen av omsorgsboligene på Hov øst, i henhold til vedtatt skisseprosjekt, vil gi et meget godt tilpasset, fremtidsrettede og driftseffektivt omsorgsbygg. I 2018 ble det, som følge av omdefinering av målgruppen, mulig å øke antall enheter fra 18 til 21.

Den planen som nå er vedtatt baserer seg på minimumsløsninger med tanke på krav og føringer fra Husbanken.

Prosjektet ble utlyst på anbud som totalentreprise senhøsten 2018, med oppstart ca. mars 2019 og ferdigstillelse sommeren 2020.

Økonomisk sosialhjelp

Utgiftene til økonomisk sosialhjelp har vært økende over flere år. Mottakerne av økonomisk sosialhjelp mottar i gjennomsnitt stønad i lengre tid enn i de fleste andre sammenlignbare kommuner i landet. NAV har satt inn flere tiltak, men den forventede nedgangen har likevel ikke kommet. Hovedårsakene til at utgiftene til sosialhjelp har økt i 2018 er bl.a. at tiden man kan motta arbeidsavklaringspenger (AAP) har blitt kortet ned fra fire til tre år. Samtidig er muligheten for å forlenge stønaden innskjerpet betydelig.

Ringerike har hatt noe nedgang i AAP, men noe av reduksjonen har medført dreining over til økonomisk sosialhjelp eller kvalifiseringsstønad. En annen hovedårsak er et stramt statlig tiltaksbudsjett som har ført til mindre overføringer til kommunene og mindre tiltaksstønad til aktuelle målgrupper. Personene går derfor på sosialhjelp i stedet for å være på arbeidstiltak. En rekke tiltak er satt i verk for å motvirke disse kostnadsdriverne. Ett av tiltakene som ble iverksatt i 2018 er «Matchbox». Dette prosjektet, som skal vare til våren 2019, er et aktivitetstiltak for unge sosialhjelpsmottakere under 30 år. Navnet Matchbox er valgt ut ifra at vi skal være en arena, en møteplass hvor det legges opp til å finne en match. Menova drifter Matchbox på oppdrag for Ringerike kommune og i samarbeid med NAV Ringerike.

Boligtjenesten - startlån

Når Ringerike kommune tildeler startlån, skjer dette med pant i den boligen som blir anskaffet. Klienten betaler selv renter og avdrag, og får på den måten muligheter til å opparbeide seg egenkapital og ta del i den veksten som regionen nå opplever på boligmarkedet.

Oppfølgingen av lånene forvaltes av Lindorff, og medfører ingen kommunale administrative oppgaver utover selve tildelingsprosessen og eventuell oppfølging av klient/familien. Pr. i dag har kommunen avsatt et «tapsfond» på kr. 530 000,-, men har aldri hatt behov for å tapsføre noe på disse lånene.

Pågangen etter startlån har vært stor, og for å kunne håndtere intensjonene i boligsosial handlingsplan i tråd med husbankens føringer, samt den pågang boligtildelingskontoret registrerer, ble behovet for midler i 2018 vurdert til å ligge høyere enn avsatte 35 mill. kroner. Det ble derfor besluttet i 2018 at

startlånsordningen skulle utvides til inntil 100 mill. kroner, for å dekke det faktiske behov for startlån i Ringerike kommune.

«Leve hele livet» Meld. St. 15 (2017-2018)

I 2018 ble det lansert en ny stortingsmelding som vil få store innvirkninger på kommunen tjenester til eldre over 65 år. Denne stortingsmeldingen har fem hovedområder: 1) Et aldersvennlig samfunn, 2) Aktivitet og fellesskap, 3) Mat og måltider, 4) Helsehjelp og 5) Sammenheng i tjenestene. På hvert av disse hovedområdene har meldingen eksempler og gode forslag til hvilke tiltak en kan iverksette for å øke kvaliteten på tjenestene. Denne kvalitetsreformen har en estimert tidsakse på fem år før den skal være implementert i kommunene. Det vil si at 2018 var preget av informasjonsarbeid om stortingsmeldingen.

I forbindelse med forarbeider til reformen «Leve hele livet» har kommunen kartlagt spisetider i alle kommunens institusjoner som tilbyr langtidsopphold. Kartleggingen viser at alle institusjonene serverer fire faste måltid hver dag. Samtlige institusjoner tilbyr mellommåltider utenom dette, både til faste tider og ved behov. Alle institusjoner serverer sen middag, med unntak av en institusjon der pasientene selv har ønsket tidlig middag.

Helhetlig pasientflyt (HPH)

Det er gjennomført en rekke tiltak i sektoren som følge av utviklingsarbeidet i HPH-prosjektet. Hensiktene er at overgangene mellom innleggelse og utskrivelse fra sykehus og eller korttidsopphold skal sikres bedre. I samarbeid med spesialisthelsetjenesten, fastlege og tverrfaglig internt, er det blitt utarbeidet rutiner og prosedyrer som er implementert i organisasjonen.

Dagberedskap

Frem til 2018 gikk kommunens dagberedskap på rundgang mellom alle fastlegekontor i kommunen. Ringerike kommune har omorganisert dette, slik at oppgaven nå ligger til et fastlegekontor. Dette gir enklere logistikk, bedre tilgjengelighet og er mer forutsigbart både for pasient og tjenesten.

Forebyggende hjemmebesøk

Ringerike kommune inviterer alle eldre over 75 år til en inspirasjonsdag for å planlegge for, og tilrettelegge for egen alderdom. Invitasjonene gikk ut til totalt 291 personer og 165 personer deltok. Temaene har vært Generell informasjon, Helse- og omsorgstjenestene, Frivilligsentralen, Brannforebygging i hjemmet, Fallforebygging og Hjelpemidler og velferdsteknologi. Evalueringer viser veldig gode tilbakemeldinger fra deltakerne.

Morgendagens omsorg

Hele prosjektet i hjemmetjenesten Hønefoss har nå vart i ca. tre år. Prosessen startet med turnus- og organiseringsfokus. Underveis har fokus blitt kultur- og tjenesteutvikling med påvirkning fra heltidssatsing og helhetlig pasientforløp.

I mars 2018 startet en ny arbeidstidsordning i hjemmetjenesten Hønefoss og denne ordningen kalles Ringeriksmodellen. Modellen innebærer bl.a. organisering av personalet i to team, som hovedregel ingen stillingsstørrelser under 65 %, redusert ukentlig arbeidstid og ekstra fridager som kompensasjon for økte antall helgetimer og fleksibel andel av arbeidstiden. Det er faste fagdager på hvert av teamene hvert år og de har ferieavvikling i tre puljer på sommeren for å sikre nok kompetanse på jobb på alle

tider av døgnet gjennom hele uken. Høsten 2018 ble ordningen evaluert og tilbakemeldingene er foreløpig gode. Det var behov for en del justeringer, og disse er utført i 2018 eller planlagt utført ved start av årsturnus i mars 2019.

Neste fase for prosessen er frem til mars 2020. Begrunnelsen for dette ligger i at kulturarbeid tar tid, tålmodighet og tillit. Utviklingen som hjemmetjenesten er inne i og skal drive videre, er omfattende. Hjemmetjenesten skal gå fra deltidskultur til heltidskultur – og det skal prege hele arbeidsmiljøet, kvaliteten på tjenestene og på den daglige ledelsen og strukturen. Det vil ta tid å etablere en forankret struktur og kultur som skal realisere målsettingen som er satt.

Nytt Blikk Helse og omsorg

Morgendagens omsorg var pilot for arbeidet med heltidskultur for hele kommunen. I 2018 etablerte HR et tverrsektorielt prosjekt med heltidskultur som tema – Nytt Blikk Ringerike kommune. Det ble også besluttet i 2018 at hver sektor skulle ha sine delprosjekter under hovedprosjektet. Dette ble gjort på grunn av forskjellene på sektorene og dertil forskjeller på prosessarbeidet som kreves for hver sektor.

Helse og omsorg har en praksis med vikarbruk som genererer mange krav på stillinger. Enkelt fortalt vil det si at vikarer som leies inn på timer, kan kreve fast stilling på bakgrunn av det de har jobbet det siste året eller de tre siste årene. I helse og omsorg ble det innvilget krav på ca. 22 årsverk i 2018. Dette tallet har vært stigende for hvert år. På bakgrunn av denne praksisen ble det besluttet at Helse og omsorg skulle starte med to enheter (6 avdelinger) i første fase av delprosjektet.

Prosjektet har egen delprosjektleder og bistand fra KS-konsulent som finansieres ved OU-midler. Prosjektet hadde oppstart i 2018 og første fase fortsetter gjennom 2019 og til 2020.

Trygg hjemme

Kommunen har et stort ansvar for å sørge for innbyggernes sikkerhet i forhold til brann. Mange enheter og sektorer deler på dette ansvaret med hjemmel i flere lovverk. For å koordinere dette arbeidet ble det i 2018 underskrevet en avtale mellom sektorene i Helse og omsorg og Samfunn. Dette for å øke sikkerheten for hjemmeboende risikogrupper. Høsten 2018 ble avtalen inngått med gjensidig forpliktelse til gjennomføring. Brannvesenet har tatt på seg en særlig stor rolle for å tilby kurs til de som jobber med risikoutsatte grupper.

Ringerikskjøkken

I 2018 ble det vedtatt en modernisering av Ringerikskjøkken.

På starten av 2018 var hovedleveransen fra Ringerikskjøkken fokusert mot Helse og omsorg. I samarbeid med tre av barnehagene i Hønefoss ble det på forsommeren gjennomført en seksukers prøveperiode med levering av varm mat en dag/uke. Dette ble godt mottatt både av barna, personalet og foreldrene. Denne ordningen videreføres og 11 kommunale barnehager (totalt 700 porsjoner) fikk fra uke 35 i 2018, levert varm lunsj en dag pr. uke fra Ringerikskjøkken.

Frivillighet

I 2018 ble det ansatt en frivillighetskoordinator som skulle planlegge og iverksette ulike tiltak i frivillighetsøyemed. Tiltakene som er planlagt og iverksatt i 2018 er bl.a. babysang som er et samarbeid mellom Hønefoss menighet og Hønefoss sykehjem hvor ulike generasjoner møtes og har en trivelig stund sammen. Det er også opprettet en aktivitetskalender for personer med tilrettelagte tjenester hvor

bingo, kinokveld, bowling, badedag med mer. I tillegg er det arbeidet med aktivitetsvenner for personer med demens og andre tiltak med planlagt oppstart i 2019.

Krisesenteret

Krisesenteret er et bo- og samtaletilbud for kvinner, menn og barn utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner. Krisesenteret i Hønefoss er dimensjonert for innbyggere i Ringerike, Hole, Krødsherad, Modum, Sigdal, Jevnaker, Lunner, Gran, Vang, Etnedal, Vestre Slidre, Øystre Slidre, Nord-Aurdal og Sør-Aurdal kommuner. Det er et «fritt krisesentervalg» i Norge, slik at enhver som har behov kan oppsøke krisesenteret i Hønefoss. Det er ingen refusjonsrett mellom kommunene når så skjer. Det ligger i et krisesenters natur at belegget volummessig er varierende.

Vi har de siste fem årene sett en nedgang, og dette er gledelig dersom dette speiler en reduksjon innen vold i nære relasjoner. Tallene for 2018 indikerer imidlertid at belegget er på vei opp. Bl.a. er dagbrukergruppen økende.

En midlertidig reduksjon i belegget har gitt større muligheter for forebyggende arbeid i krisesenterets regi. Tilgjengelige ressurser har vært nyttet til foredrag ut mot barnehager, skoler og diverse andre arenaer som barnevern, flyktningstjenester, psykisk helse og organisasjoner/foreninger, møter i «Aktiv jobb i skolen», møter og arbeid i «Voldsgruppa» og ungdomsgrupper.

Legevakta

For Legevakten har 2018 vært preget av høy aktivitet både innenfor ordinær legevakt og Pro ACT (verktøy for tidlig identifisering av sykdomsutvikling). Pro ACT instruktørene har undervist helsepersonell i kommunene i dagskurs i tillegg til at mange har fått oppfriskningskurs. Det har vært arrangert nettverkssamlinger for Pro ACT- kontakter på enhetene og Pro ACT-fagdag.

Det er gjennomført en rekke kompetansehevende tiltak for medarbeiderne i løpet av 2018, bl.a. akuttmedisinkurs, vold- og overgrepshåndtering, oppfriskning av kompetanse innen nødnett, HLR-opplæring, brannopplæring m.m.

Kvalitetsutvalg

Kvalitetsutvalget har hatt totalt 11 møter og behandlet totalt 63 saker.

MKS-samlinger

To ganger i året avholder Helse og omsorg fellessamling for alle MKS-gruppene i sektoren. Hver enhet har en MKS-gruppe som skal samhandle om Miljø, Kvalitet og Sikkerhet på arbeidsplassen. Gruppene består av enhetsleder, avdelingsledere, plasstillitvalgte og verneombud. I 2018 ble disse avholdt i mars og november.

I år har temaene vært bl.a. Vold og Trusler, Kompetansesatsingen, Helhetlig pasientforløp, Morgendagens omsorg, Kunnskapsbasert praksis, Handlingsprogrammet, Nytt Blikk-prosjektet, Arbeidsgiverpolitikken og Etske retningslinjer.

Kompetente medarbeidere og ledere

Stipendordning for egne ansatte som skal bli sykepleiere og vernepleiere er videreført med tre sykepleierstudenter. I 2018 er det totalt 21 som er i et utdanningsløp.

I alt 24 ansatte var i gang eller startet i en videreutdanning eller masterutdanning i løpet av 2018. Alle gis en del økonomisk støtte. Fem av medarbeiderne har studert demens og alderspsykiatri. Eksamen i økonomistyring og kvalitetsledelse ved Høgskolen i Innlandet, 15 stp. er avlagt 39 ledere og rådgivere.

I 2018 var det 32 helsefagarbeiderlærlinger.

Bruk av metoden «Hendelsesbasert analyse» er evaluert ved bruk av en spørreundersøkelse. Metoden er tatt i bruk i de fleste enheter. Kriseteamet benytter alltid metoden.

Ambulerende team-forebygging barn og unge

Det tverrsektorielle samarbeidet ble igangsatt for å veilede familier til barn og unge med sammensatte behov. Samarbeidet fortsetter og videreutvikles i året som kommer.

Interkommunalt velferdsteknologiprojekt

Ringerike, Hole og Jevnaker kommune har gjennomført et pilotprosjekt innen velferdsteknologi. Det har dreid seg om innføring av digitale konsultasjoner, bruk av videokonferanse som møtearena, digitalt tilsyn og bruk av medisindispenser. Det har vært en ekstern prosjektleder. Prosjektet ble reorganisert før nyttår for å videreføres- og utvikles i 2019, da med kommunal prosjektleder.

Tilsyn

I 2018 har det vært gjennomført flere tilsyn med kommunale helsetjenester. Avdeling psykisk helse og rus og Nav har hatt tilsyn fra fylkesmannen vedrørende tjenester til personer med samtidig rusmiddelproblem og psykisk lidelse. Det har også vært gjennomført tilsyn i Hvelven 85 fra arbeidstilsynet om vold og trusler og et tilsyn i tjenester til utviklingshemmede i Hvelven 89 og 87 med tilrettelagte tjenester.

KOSTRA

	2018	2017	2016
Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutg.	35,0 %	34,8 %	35,4 %
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 80 år og over	389 366	376 306	361 797
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år	4,1 %	4,0 %	4,0 %
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 18-24 år	5,2	5,5	5,5
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde	48,4 %	44,5 %	58,4 %
Brutto investeringsutgifter til boligformål per innbygger i kroner	151	47	259
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere	21	21	22

Kommentarer til KOSTRA-tallene 2018

Indikatoren netto driftsutgifter pleie og omsorg (PLO) i prosent av kommunens netto driftsutgifter viser hvor stor andel av de frie inntektene som går til PLO. Andelen har økt med 0,2%.

Netto driftsutgift PLO per innbygger 80 år og over har en økning som tilsvarer lønns- og prisvekst.

Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år i i forhold til innbyggere i samme aldersgruppe har holdt seg stabil.

Den gjennomsnittlige stønadslengden for mottakere av økonomisk sosialhjelp 18-24 år er noe redusert. Det har vært et mål over tid å redusere denne, og nå er det en bevegelse i riktig retning.

Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde har økt fra 44,5% i 2017 til 48,4% i 2018. Både antall med sosialhjelp som hovedinntektskilde og totalt antall mottakere av sosialhjelp har økt, men antall med sosialhjelp som hovedinntektskilde har økt forholdsvis mer. Økningen er fra 442 til 491.

Brutto investeringsutgifter per kommunalt disponert bolig er økt fra 47 til 151 per innbygger. Større investeringsutgifter i 2018 enn i 2017, med Heradsbygda omsorgssenter, Hov øst omsorgsboliger som de største.

Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere er 21 og uendret fra 2017.

Status målsettinger

- Bruker-medvirkning
- Fravær
- God ressursbenyttelse
- Ledelse
- Medarbeiderskap
- Tilstrekkelig kvalitet

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Bruker-medvirkning	Opplevd god brukermedvirkning	Etablert brukerutvalg	0	I henhold til plan	Nei	
		Gjennomføre regelmessige brukerundersøkelser	3	I henhold til plan	Nei	Ikke gjennomført.
God ressursutnyttelse	Effektiv tjenesteproduksjon	Andel korttidsplasser belagt med korttidsplasser	86,0 %	90,0 %	90,0 %	
		Gjennomsnittlig liggetid på sykehuset etter at pasienten er definert som utskrivningsklar	1,7 døgn	0-3 døgn	3,27	Kreditnota er ikke lagt til tall fra 3.tertial, tallet kan derfor være noe usikkert.
Ledelse	Lederne er mestringsorienterte og tydelige premissleverandører	Samlet score på medarbeiderundersøkelse	>4,2	>4,3	0	Medarbeiderundersøkelsen gjennomføres i 2019
Medarbeiderskap	Organisasjonen preges av selvstendige, fleksible og kompetente medarbeidere	Samlet score på medarbeiderundersøkelse	>4,2	>4,3	0	Medarbeiderundersøkelsen gjennomføres i 2019
	Redusere medarbeideres sykefravær	Redusert fravær	11,3 %	10,0 %	11,3 %	
Omfang på tjenester tilpasset brukernes behov	Det nyetablerte boligkontoret sikrer en helhetlig og godt koordinert tjeneste	Antall huststander som har gått fra leie til eie	20	20	49	
		Antall inngåtte avtaler om oppfølging i bolig	20	20	0	
	Færre innbyggere er avhengig av sosialhjelp	Antall brukere med sosialhjelp	485	360	264	I 3.tertial.
		Antall mellom 18-24 år på økonomisk sosialhjelp	83	50	61	I 3.tertial.
		Gjennomsnitt antall måneder på sosialhjelp	5,85	5,00	6,41	
		Antall produserte timer innen ambulerende og stasjonær hjemmetjeneste	38 700	31 000	33 171	
	Riktig dimensjonering av tjenestene	Antall søknader på tjenester	1 565	2 400	2 332	
		Gjennomsnittlig antall på venteliste i omsorgsbolig pr.mnd	16	5	11	
		Gjennomsnittlig antall på venteliste institusjon pr.mnd	8	5	8	

Samfunn

Tjenesteområdebeskrivelse

Sektor samfunn har ansvar for forvaltning, drift og utbygging av Ringerike kommunes eiendomsmasse og infrastruktur, byggesak, oppmåling og landbruk samt å ivareta beredskap og sikre liv og helse når uønskede hendelser oppstår. Fra 01.08.18 har ny strategi og utviklingsavdeling overtatt ansvaret for samfunnsutvikling og planarbeid. Sektoren har likevel hatt fokus på å bidra til at kommunen møter vekst- og utviklingsmulighetene på en god måte

Sektoren skal ha høy grad av profesjonalitet og enhetene skal fokusere på å være effektive, kostnadsorienterte og å legge til rette for et godt samarbeidsklima i kommunen, med innbyggere og andre eksterne aktører. Det jobbes kontinuerlig med utvikling og forbedring av tjenestene og samhandlingen internt og eksternt.

Samfunn er organisert i enhetene Miljø- og arealforvaltning, Teknisk forvaltning, Teknisk drift, Utbygging og Brann- og redningstjenesten.

Utvikling og utfordringer

Miljø- og arealforvaltningen har i løpet av 2018 jobbet med et utviklingsprosjekt for å utvikle organisasjonskulturen, interne arbeidsprosesser og forbedret kvalitet i tjenestene. Prosjektet avsluttes vinteren 2019.

Ringerike kommune kjøpte våren 2018 Hensmoveien 19, tidligere Menova, for å samlokalisere de tekniske tjenestene. Planleggingen av flytteprosessen ble igangsatt høsten 2018. Alle vil være på plass i nytt bygg i løpet av 2019.

Været har vært utfordrende i året som gikk, med snørik og kald vinter. Dette medførte store ekstra kostnader innenfor brøyting, bortkjøring av snø og strøing. Konsekvensen ble noe redusert veivedlikehold.

En ekstrem varm og tørr sommer medførte økte energikostnader og økt kostnad til beredskap i forbindelse med forebygging av skogbrann.

Det har vært en betydelig økning i strøm- og energiprisene i 2018, noe som har medført vesentlig økning i kostnadene for kommunen. Dette til tross for energieffektiviseringen i kommunen.

Det har vært fokus på kompetanseheving i sektoren. Seks renholdere gjennomførte og bestod fagbrevopplæring. IKT opplæring er gjennomført, en til en, blant nesten alle fagarbeiderne ved Teknisk drift via HAPRO. Det mangler fortsatt 34 renholdere som ikke har fått gjennomført opplæring, og dette planlegges gjennomført i 2019. I tillegg har to ansatte gjennomført et masteremne i ledelse og innovasjon ved USN.

Det jobbes med å få nye Kilemoen vannbehandlingsanlegg som godkjent prøvested for fagbrev innen kjemiprosessfaget.

Det er et sammensatt bilde av utfordringer vi ser fremover. Vi vil bli stilt ovenfor endrede krav, forventninger og problemstillinger, som vil medføre andre måter å jobbe på. Rammebetingelser endrer

seg og vi må tilpasse oss slik at vi klarer å møte fremtidens behov innenfor våre tjenester på en mer effektiv måte.

Brann- og redningstjenesten jobber med prosjekter som er tidkrevende og omstendelige. Eksempelvis "Trygg hjemme" og enkelte tilsyn gjennomføres i andre former enn tidligere. Det er lenger intervall mellom tilsynsbesøk, siden ressursene brukes der det er størst behov, hos risikogruppene.

Utbyggingsenheten har mange investeringsprosjekter i gang og skal i gang med mange

Utvalgte resultater

Teknisk forvaltning har i løpet av 2018, oppgradert fem broer. Dette er en viktig del av infrastrukturen for tungtransport og skogsnæringen.

Teknisk forvaltning og drift har nådd sin målsetting innenfor rensing av avløpsvann i 2018.

Det har vært en positiv energieffektivisering og nedgang i faktisk forbruk pr. kvm. i 2018.

Brann- og redningstjenesten har besøkt 8 033 husstander i forbindelse med feiing, tilsyn og aksjon boligbrann. Det er utført 108 tilsyn med særskilte brannobjekt, samt gjennomført 53 kurs og 32 besøk på skoler i forbindelse med kalenderundervisning.

Viktige begivenheter

En stor endring for sektoren var overføring av samfunnsutviklerrollen og planarbeid til ny strategi og utviklingsavdeling. Det har vært fokus på en god prosess og på å etablere et godt samarbeid med den nye avdelingen.

I januar tok Utbygging og Miljø og arealforvaltning i bruk de nye kontorlokalene i Fossveien 7-9. Ved utgangen av året var det tre enheter med tilhold i Fossveien og mer enn 65 personer som har arbeidsplassen sin i Fossveien.

Av Investeringsprosjekter som ble åpnet var:

Ringerike vannverk.

Anlegget leverer vann til Hønefoss sentrum og omegn og leverer vann til ca. 24 000 personer i dag. Anlegget er bygd for å kunne levere til 60 000 personer.

Nes vannverk.

Vannverket leverer vann og brannvann til Nes tettsted. Vannverket er bygd med vannbehandling, vannbasseng og nødstrømsaggregat. Vannverket leverer trygt og helsemessig godt drikkevann.

Nes og Sokna brannstasjoner

Det er byget og åpnet to identiske bi-brannstasjoner for deltidsmannskaper. De nye brannstasjonene tilfredsstiller de strenge HMS kravene og de har fått gode og brukervennlige lokaler.

Nytt hjelpemiddellager

Nytt hjelpemiddellager ble etablert i tidligere idrettsbygg ved Austjord bo- og behandlingssenter. Lageret håndterer hjelpemidler i kommunen med nødvendig kurs- og kontorfasiliteter, samt visningleilighet for velferdsteknologi

Prosjekter som er startet opp i 2019 er:

- Ullerål skole (Anleggsutførelse)
- Hov ungdomsskole - oppstart prosjektering
- Nes skole prosjektering og utførelse
- Heradsbygda omsorgssenter (anleggsutførelse)
- Hov øst og vest omsorgsboliger (prosjektering og anleggsutførelse)
- Legevakt og ambulansesentral (anleggsutførelse)

KOSTRA

	2018	2017	2016
Netto driftsutgifter brann og ulykkesvern, sum funksjon 338 og 339	29 580	27 653	25 147
Avløp, driftsutgifter per innbygger tilknyttet kommunal avløpstjeneste	1 364	1 225	1 099
Vann, driftsutgifter per tilknyttet innbygger	785	692	657
Bolig korrigerte brutto driftsutgifter i 1000 kr funksjon 265	53 814	51 104	53 040
Korrigerte brutto driftsutgifter til administrasjonslokaler pr kvadratmeter	818	685	645
Korrigerte brutto driftsutgifter til førskolelokaler pr kvadratmeter	1 643	1 755	1 525
Korrigerte brutto driftsutgifter til institusjonslokaler pr kvadratmeter	1 259	1 502	1 394
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale idrettsbygg pr kvadratmeter	2 576	1 967	1 902
Korrigerte brutto driftsutgifter til kulturbygg pr kvadratmeter	474	376	14
Korrigerte brutto driftsutgifter til skolelokaler pr kvadratmeter	780	693	801
Netto driftsutgifter i kr pr innbygger kommunale veier og gater	930	816	705
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for opprettelse av grunneiendom, kalenderdager	14	18	20
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist, kalenderdager	8	13	9

Kommentar til KOSTRA-tallene

Netto driftsutgifter brann og ulykkesvern har fra 2017 til 2018 hatt en økning på kr 1 927 mot en tilsvarende økning fra 2016 til 2017 på kr 2 506. Det er lønnsutgifter som er årsak. Den tørre sommeren 2018 medførte flere utrykninger og dermed høyere kostnader til mannskap.

Driftsutgifter per tilknyttet inn bygger på avløp og vann er stigende i perioden 2016-2018. Økningen skyldes hovedsakelig store investeringer innenfor vann- og avløpssektoren. Inntil 2018 har det innenfor både vann og avløp blitt bygget selvkostfond som har dempet noe av gebyrøkningen. Fra 2019 og videre fortsetter det med store investeringer, spesielt innen avløp, og selvkostfond vil rullere og brukes opp.

Korrigerte brutto driftsutgifter bolig relaterer seg i hovedsak til husleieutgifter til Ringerike boligstiftelsen og i tillegg kommer også utgifter til vaktmester og renhold samt driftsutgifter som strøm, fjernvarme, kommunale utgifter, serviceavtaler etc. Årsaken til økning fra 2017 til 2018 er i hovedsak høyere husleie fra Ringerike boligstiftelse.

Samlet var korrigerte brutto driftsutgifter til formålsbygg per kvadratmeter i 2016 kr 6 281, i 2017 kr 6 978 og i 2018 kr 7 550. Økning fra 2017 til 2018 var mindre enn fra 2016 til 2017. Det brukes mindre på lønn. Det er markant økning på energi, strøm, fjernvarme og bioenergi. Utgiftsøkningen samlet var likevel mindre fra 2017 til 2018 enn fra 2016 til 2017.

Netto driftsutgifter i kroner per innbygger øker fra 2017 til 2018 men kommunen har fortsatt et større etterslep på veivedlikehold. Nivået ligger betydelig under definert vedlikeholds nivå i Hovedplan vei som ble vedtatt av kommunestyret i 2017.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for opprettelse av grunneiendom samt for byggesaker med 3 ukers frist reduseres ytterligere i 2018; en meget positiv utvikling. Å få behandlet sin byggesak med 3 ukers frist er nå nede i 8 kalenderdager.

Status mål

Overordnet mål	Mål	Indikator	2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
God ressursutnyttelse	Brann- og redningstjenesten skal bistå personell eller dyr i nød i løpet av de frister som er gitt i forskrift	Brann- og redningstjenesten skal bistå personell eller dyr i nød i løpet av de frister som er gitt i forskrift	Tilfredsst.	Tilfredsst.	Tilfredsstillende	Ringerike brann- og redningstjeneste skal være utrustet og inneha kompetanse på de utfordringer som samfunnet kan oppleve. Ringerike brann- og redningstjeneste har stort fokus på kompetanse, og på å tilegne seg dette før problemene/utfordringene oppstår.
	Energieffektivisering	Energieffektivisering	2	5	0,6	Nybygg og rehabilitering har medført økt oppvarmet areal og økt energiforbruk. Unormal varm sommer, har medført at varmepumper og ventilasjonsanleggene har kjørt døgnet rundt for å kjøle ned byggene. Til tross for dette har kommunen faktisk hatt en effektivisering på 0,6%.
	Vanntap på nettet skal reduseres årlig	Vanntap på nettet skal reduseres årlig	45	40	45	Vanntapet på nettet er fortsatt en meget stor utfordring, pga høy alder på store deler av ledningsnettet.
Tilstrekkelig kvalitet	Alle investeringsprosjekt skal leveres i henhold til oppdragsbestilling	Alle investeringsprosjekt skal leveres i henhold til oppdragsbestilling	85	90	90	Med bakgrunn i dato for mottatt bestilling og fremdriftsplan så leveres byggprosjekt i henhold til plan. Vi har noen Va prosjekt som ikke holder fremdriftsplan men totalt sett leveres 90% av investeringene innenfor plan

Andel fullført, digitalisering av byggesaksarkiv	Andel fullført, digitalisering av byggesaksarkiv	22	60	72	Fremdriften er god og i henhold til fastsatt plan, til tross for en del sykefravær.
Andel gjennomførte oppstartsmøter som går over fristen (21 dager). Forutsetter at der foreligger tilstrekkelig med innleverte dokumenter.	Andel gjennomførte oppstartsmøter som går over fristen (21 dager). Forutsetter at der foreligger tilstrekkelig med innleverte dokumenter.	50%	<10%	50	Det har vært endringer i forskrift om behandling av private forslag til detaljregulering etter plan- og bygningsloven, slik at kommunens egen målsetting om 21 dagers frist ikke lenger er relevant. Dette siden det stilles strengere krav til dokumentasjon ved oppstart enn tidligere.
Andel kontroller innenfor jord/skog som ikke er gjennomført etter lovkrav (5 % jord og 10% skog)	Andel kontroller innenfor jord/skog som ikke er gjennomført etter lovkrav (5 % jord og 10% skog)	20	0	54	Innenfor jord er det utført 7 av 30 kontroller. Etter tørkesommeren 2018 ble ressurser prioritert til å behandle søknader om erstatning for avlingssvikt. Innenfor skog er det utført 55 av 80 kontroller.
Andel oppmålingssaker som går over fristen (16 uker)	Andel oppmålingssaker som går over fristen (16 uker)	<5%	<3%	2	En liten andel saker gikk over fristen i 2018.
Andel salg av eiendomsinformasjon som går over fristen (7 dager)	Andel salg av eiendomsinformasjon som går over fristen (7 dager)	0	0	0	Ingen saker som har gått over fristen i 2018!
Antall dager fra byggesøknad (komplett) er mottatt til vedtak er fattet	Antall dager fra byggesøknad (komplett) er mottatt til vedtak er fattet	11	11	10	Byggesak brukte i snitt mindre enn 10 dag er i gjennomsnitt på alle delegerte vedtak. For byggesaker med tre ukers frist så er det i snitt 8 dager i saksbehandlingstid.
Antall dager i saksbehandlingstid for saker etter jordlov og konsesjonslov	Antall dager i saksbehandlingstid for saker etter jordlov og konsesjonslov	20	15	40	I 2018 ble det behandlet 14 konsesjonssaker og 16 jordlovssaker. Noen enkeltsaker har vært krevende og har svært lang saksbehandlingstid.
Brann- og redningstjenesten skal ha et høyt servicenivå	Brann- og redningstjenesten skal ha et høyt servicenivå	20	20	50	Det kom i 2018 inn rundt 50 klager, som i all hovedsak skyldes

Årsrapport2018

ut i fra antall klager på saksbehandling, hendelser, feiing og tilsyn. Målt i antall klager.	ut i fra antall klager på saksbehandling, hendelser, feiing og tilsyn. Målt i antall klager.				innføringen av hyttefeiing / gebyr. Brann- og redningstjenesten har et høyt servicenivå.
Teknisk forvaltning og Teknisk drift skal levere i henhold til Tjenesteleveranseavtalene	Teknisk forvaltning og Teknisk drift skal levere i henhold til Tjenesteleveranseavtalene	0	100	100	Tjenesteleveranseavtalene har blitt utført som avtalt i 2018. Avtalen vil være gjenstand for evaluering i 2019.

Folkevalgte og revisjon

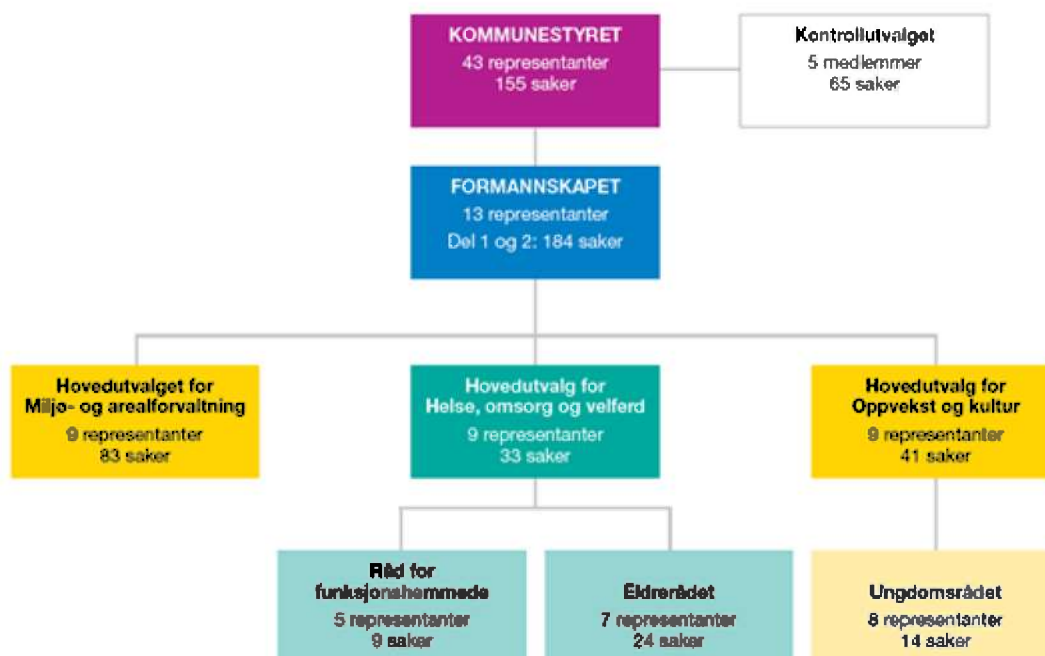
Tjenesteområdebeskrivelse

Ringerike kommune styres etter hovedutvalgsmodellen med formannskap som fast utvalg for plan- og økonomisaker, og tre hovedutvalg. De tre hovedutvalgene er innen helse og omsorg, oppvekst og kultur, og miljø og arealforvaltning. I tillegg har kommunen kontrollutvalg, eldreråd, råd for funksjonshemmede, ungdomsråd og integreringsråd.

Kommunen har ordfører i 100 % stilling og varaordfører i 50 % stilling.

Fordeling av representanter per parti

Parti	Kommunestyret	Formannskapet
Arbeiderpartiet	17	5
Høyre	11	3
Fremskrittspartiet	4	2
Venstre	2	1
Sosialistisk Venstreparti	2	
Senterpartiet	4	2
Kristelig Folkeparti	1	
Miljøpartiet De Grønne	1	
Solidaritetslista	1	



Administrasjon og fellestjenester

Tjenesteområdebeskrivelse

Ringerike kommune styres administrativt gjennom rådmannens strategiske ledergruppe. Fellesadministrasjonen skal legge til rette for virksomhetsstyring av hele kommunen og skal bidra til oppnåelse av overordnede mål og delmål som er definert i rådmannens grunnlagsdokument. Administrasjonen har et gjennomgående fagansvar for virksomheten og består av følgende fagområder:

- Økonomi, lønn, innkjøp og IKT
- HR og fellestjenester (arkiv, servicetorg og politisk sekretariat)
- Kommunikasjon
- Kommuneadvokat
- Samfunnssikkerhet og beredskap
- Skatt og kommunal innkreving

Viktige begivenheter

I 2018 ble det vedtatt ny arbeidsgiverpolitikk for 2018 - 2022. Samtidig fikk vi nye verdier, Nyskapende, Ærlig, Respektfull (NÆR). Viktige innsatsområder i arbeidsgiverpolitikken er, arbeidsmiljø, ledelse, kompetanse, kommunikasjon og "tenke nytt" (innovasjon).

Ringerike kommune har over flere år satset mye på kompetanse for ledere og medarbeidere. I 2018 ble det gjennomført mange kompetansetiltak for ansatte i alle sektorer. Spesielt kan nevnes at mange av våre egne medarbeidere har fullført fagopplæring og fått fagbrev, totalt 25, dette gjelder blant annet innen helsefag, barne- og ungdomsfag og renhold. Andre prioriterte områder har vært tilbud om grunn- og videreutdanning med stipendordninger, faglige kurs og oppdateringer, nettverk med videre. I 2018 ble det gjennomført tiltak med styrking av den digitale kompetanse hos medarbeidere, spesielt innen SFO og teknisk drift (vaktmester, renhold). Dette arbeidet vil videreføres til helse- og omsorgssektoren. Videre er det startet et arbeid med å gjennomføre tiltak for å øke den generelle kompetansen innen digitalisering for alle medarbeidere og ledere.

Ringerike kommune prioriterer høyt arbeid med kvalitet. Gjennom tilsetting av ny kvalitetssjef arbeides det systematisk i alle sektorer med å etablere god systematikk for blant annet oppfølging av avvik. Konkrete tiltak på overordnet nivå i tillegg til spesifikke tiltak i de ulike enhetene for å følge opp de mest forekommende avvik er gjennomført. Blant annet er det utarbeidet en egen overordnet prosedyre for vold og trusler i arbeid.

Arbeid med å sikre ansatte mulighet til å arbeide i fulle stillinger er i gang. Det er gjennomført et prosjekt i hjemmetjenesten hvor det er etablert nye arbeidstidsordninger som legger til grunn større stillinger, økt kompetanse og bedre kvalitet i tjenesten. Det arbeides videre med tilsvarende tiltak innen helse og omsorg i tillegg til skole- og barnehagesektoren.

I 2018 ble Ringerike kommunes nye nettsider lansert.